

OGLAŠAJTE V
NAJSTAREJŠEMU
SLOVENSKEMU
DNEVNIKU V OHIO
★
Izvršujemo vsakovrsne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

ENEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE OLDEST
SLOVENE DAILY
IN OHIO

★
Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXI. — LETO XXXI.

CLEVELAND, OHIO, THURSDAY (CETRTEK), OCTOBER 21, 1948

STEVILKA (NUMBER) 206

Kratke vesti

ARGENTINA IMA POGODBE S ŠPANJO

BUENOS AIRES, 19. okt.—Španski zunanji minister Martin Artajo je danes odpotoval v Madrid, potem ko je podpisal štiri pogodbe z argentinsko vlado Perona.

Pogodbe, ki sta jih sklenili dve fašistični vladi, se nanašajo na imigracijske ugodnosti za Špance, vojaško vezbo, kulturno izmenjavo in priznanje šolskih diplom in šolanja.

NEMCI DEMONSTRIRAJO V AMERISKI ZONI

FRANKFURT, 20. okt.—Okrog 80.000 Nemcev se je danes udeležilo demonstracij proti draginji v dveh nemških mestih v ameriški okupacijski zoni.

ANGLIJA SE OBOROŽUJE

LONDON, 20. okt.—Angleški obrambni minister je danes izjavil, da se Anglija mora zoperstavljati vojni nevarnosti z jačanjem oboroženih sil.

Obveščeni krogi pa pravijo, da je Anglija začela pošiljati deželam zapadne Evrope svoja meteorska "jet" borbena letala.

STOLETNIK UMRL

MIWAUKEE, 19. okt.—Tu je danes umrl neki John Novak v starosti 107 let. Novak je bil rojen na Poljskem leta 1832, v Ameriko pa je prišel leta 1871.

Domače vesti

Shod kongresa ameriških žena v SND na St. Clair-ju

V ponedeljek 25. oktobra bo organizacija "Congress of American Women" priredila v Slovenskem narodnem domu na St. Clair-ju shod, na katerem bosta govorili znana odvetnica Mrs. Yetta Land in Mrs. Ann Ginger.

Na shod, ki se vrši pod geslom "Women Fight Back Day," je vabljen tudi naše slovensko občinstvo. Pričetek shoda bo ob 8.30 zvečer.

Peter Witt umrl

Včeraj je umrl dobro znani Clevelandčan Peter Witt, ki se je 50 let udeleževal pri borbi proti tako zvanim "posebnim interesom." Witt je imel med Clevelandčani veliko prijateljev, toda tudi veliko sovražnikov.

Popravek k apelu na darovalce R-H krvi

Včeraj je bila v apelu na darovalce "O" ("R-H negative type") krvi napačno navedena telefonska številka Mr. Rudolfa Tomšiča. Telefonska številka se pravilno glasi: IV 7285.

SHOD PROGRESIVNE STRANKE

Jutri, v petek zvečer ob osmih se vrši shod pod pokroviteljstvom kluba Progressivne stranke v 23. vardi, ki deluje za izvolitev Wallace-a za predsednika. Shod se bo vršil v spodnji dvorani Slov. nar. doma na St. Clair Ave.

Na programu bo več govornikov, kateri bo med drugim tudi raztolmačili, kako se bo moralo označiti glasovnice pri novembrskih volitvah, če se bo hotelo voliti za Wallace-a in njegove kandidate. Podanih bo tudi nekaj pevskih in glasbenih točk in več dobikov. Po programu bo sledila domača zabava. Vstopnina je prosta in cenjeno občinstvo je vabljeno na poset.

Z.N. priporočajo velikim silam in Kanadi, naj se sporazumejo o kontroli atomske energije

PARIZ, 20. okt.—Politični odbor Z. N. je danes glasoval, da se spor glede atomske energije izroči štirim velikim silam in Kanadi s priporočilom, naj se poskušajo sporazumeti glede osnovnih principov.

Politični odbor je pred tem zavrgel z 39 proti 6 glasovom sovjetski predlog, po katerem bi se istočasno prepovedalo uporabo atomskega orožja in ustanovilo komisijo za kontrolo atomske energije.

Zavržen je bil tudi indijski predlog, da Komisija za atomsko energijo nadaljuje svoje delo na osnovi uspehov, ki jih je odobrila večina, zavrgla pa le Rusija.

Sprejeta resolucija temelji na priporočilu Zedinjenih držav glede kontrole atomske energije. Soglasno z njo bi države podpisale sporazum za ustanovitev mednarodne kontrolne agencije, ki bi bila polnomočna, da kaznuje kršilce atomske kontrole, da nadzoruje razvoj atomske energije in sploh ima vso moč nad tem razvojem, od sirovin pa do končne produkcije.

Za resolucijo, da se spor iz-

roči nazaj Zedinjenim državam, Sovjetski zvezi, Angliji, Kitajski, Franciji in Kanadi, je glasovalo 41 držav, proti pa 6. Glasovanja se ni udeležilo 10 delegatov, eden pa je bil odsoten.

Kanadska resolucija bo verjetno odobrena

Na osnovi glasovanja v Političnem odboru se pričakuje, da bo kanadska resolucija dobila dvetretjinsko večino na Generalni skupščini.

Poraženi sovjetski predlog bi pooblastil Varnostni svet in Komisijo za atomsko energijo, da pripravita osnutek sporazuma glede ustanovitve učinkovite mednarodne kontrole atomske energije; ta sporazum bi stopil v veljavo istočasno s sporazumom glede prepovedi uporabe atomske energije za vojne namene.

Wallace pravi, da bo Progressivna stranka postala glavna stranka Zedinjenih držav

WILES-BARRE, Pa., 20. okt.—Predsedniški kandidat Henry A. Wallace je danes pri zaključnem govoru na svoji 9.500 milj dolgi kampanjski turi izjavil, da bo Progressivna stranka ostala na politični pozornici tudi po volitvah in se razvila "v prvo stranko dežele."

"Mi bomo ponovno prevzeli našo vlado, ki se nahaja v rokah bankirjev in generalov, ter jo izročili nazaj ljudstvu, kateremu tudi pripada," je izjavil Wallace pred množico več kot 5.000 progresivcev, ki so mu navdušeno ploskali.

Kar se tiče predsednika Trumana, je Wallace izjavil, da ga malo obžaluje, da pa bo "porazen kot še nikoli noben demokratični kandidat ni bil."

"Truman je prenehal biti predsednik tistega dneva, ko je začel odslavljati pristaše New Deala in sprejemati v svojo vlado predstavnike družb. Lahko se reče, da se je Truman odpovedal predsedništvu."

Marshallov načrt je predsedniški kandidat progresivcev označil za največjo tatvino v zgodovini naše dežele. Načrt upravljajo predstavniki korporacij za interese korporacij. Kot se vedno dogaja, ko ti ljudje neovirano delujejo, mora ljudstvo trpeti.

"Kakor trpi ljudstvo Evrope, tako trpi tudi ljudstvo Amerike," je izjavil Wallace.

"Dobro, ostane samo-ena reč, ki se jo lahko stori. Iznebimo se predstavnikov družb. Izobčiti je treba bankirje iz vlade in jih poslati nazaj v njihove banke. Oni ne morejo celo reševati svojih lastnih bank pred polomom, mi vsi se spominjamo, kaj se je zgodilo leta 1930."

"Prišel je čas, da pometemo ven te nepridiprave. Mi lahko uničimo draginjo, preskrbimo dostojna stanovanja, za katera bo ljudstvo lahko plačalo, in mi lahko odstranimo grožnjo nove vojne."

"Bili smo na poti k temu cilju pod Franklinom Rooseveltom in mi lahko še vedno v naši življenjski dobi dosežemo ta cilj. To pomeni iti naprej in iz-

koriščati tisto, kar smo se naučili pod Rooseveltom, to pomeni zgraditi celo večjo Ameriko kot pa je bila Amerika, o kateri smo tiste dneve sanjali."

Pozneje je Wallace v svojem radio govoru izjavil, da je prejel veliko število pism, v katerih ljudstvo ponovno in ponovno zagotavlja, da povsem sigurno ne moremo imeti nizke cene, če pa milijoni ljudi izdelujejo orožja, ki se jih ne more jesti, obleči ali pa v njimi živeti.

"Ljudstvo ve, da vlada, ki se sporazumeva s Francovo Španjo in fašistično Grčijo, s fevdalno Turčijo in reakcionarno Kitajsko, samo zaničuje ljudstvo."

VZELA GA JE, DA BI ČUVAL OTROKA

ATLANTA, 20. okt.—Louis Ferrier, ki je star 62 let, je danes zahteval razporočo od svoje 19 let stare žene, ker da vse, kar je od nje želela, je bilo, da ji "čuva otroka iz prvega zakona."

Vročekrvni Ferrier je obtožil svojo ženo, da je vedno ostro in neumljeno odbijala, ko ji je pristopal kot mož.

"Pa ne samo to," je pristavil Louis, "Evelyn je vztrajala, naj na medeni mesec vzamem njenega šest mesecev starega sina iz prejšnjega zakona."

Med ostalim je šestdesetletnik navedel kot primer zakonske nevarnosti, da mu je žena ukazala, naj čuva otroka, sama pa da je baje odšla piti z nekim vojakom.

ATOMSKA BOMBA BILA NAMENJENA JUGOSLAVIJI?

WASHINGTON, 19. okt.—Uradniki Državnega oddelka so danes zavrgli obtožbe, da so Zedinjene države bile pripravljene, da vržejo atomsko bombo na Jugoslavijo leta 1946.

Ameriko je v gornjem smislu obtožil poljski delegat dr. Julius Katz-Suchy in sicer pred Združenimi narodi.

Uradniki državnega oddelka so izjavili, da so obtožbe "neumne."

NEVTRALNE DRŽAVE ZOPET POSREDUJEJO V BERLINSKI KRIZI

PARIZ, 20. okt.—Skupina šestih držav, članic Varnostnega sveta Z. N., je danes predložila velikim silam novo formulo za rešitev tako zvane berlinske krize.

Obveščeni krogi pravijo, da bi zapadne sile sprejele nove predloge in da je sovjetski zastopnik zunanjega ministra Andrej Višinski obljubil, da bo predloge poslal v Moskvo. Sam Višinski je baje pogojno odobril resolucijo nevtralnih držav.

Nevtralne države, kot pravijo nepotrjena poročila, predlagajo, naj Sovjetska zveza ukine tako zvano "blokado Berlina" v teku 48 ur. Z druge strani pa bi zapadne sile morale takoj pristati na konferenco Sveta z zunanjih ministrov štirih velikih sil, na kateri bi se govorilo o vprašanju Berlina in Nemčije kot celote.

Baje so nevtralne države apelirale na velike sile, naj ne sprejemajo nobenih sklepov, ki bi utegnili povzročiti vojno. Od zapadnih sil pa pričakujejo, da bodo priznale sovjetske okupacijske marke za edini veljavni denar v Berlinu.

Nekateri krogi so mnenja, da bi novi načrt utegnil rešiti vprašanje "berlinske krize."

TURK PRAVI, DA AMERIKA POŠILJA PREMALO DENARJA

CARIGRAD, 19. okt.—Znani turški vojaški veščak Abidin Daver je danes okrcal Zedinjene države, ker da trošijo preveliko dolarjev za tako zvano "obrambo demokracije" v Turčiji.

V svojem članku v časopisu "Cumhuriyet" Daver pravi, da je zgrešeno misliti, da se lahko Turčijo "kot postojanko v prvih vrstah zapusti." Zahteval je, da se bolj logično in stvarno troši ameriške dolarje namenjene za vojaško pomoč Turčiji.

Daver pravi, da bi se moralo odobriti pomoč predvsem za turško zračno silo in mornarico.

Turški vojaški veščak se pri zahtevah za nadaljno ameriško pomoč sklicuje na dejstvo, da Turčija veliko velja kot "glavna obrambena linija."

"MORILCA" BILA UBITA PRED UMOROM POLKA

PRAGA, 19. okt.—Neki predstavnik demokratične grške vlade gen. Markosa Vafiadesa, je danes izjavil, da sta komunista Mauzenides in Vasvanas, katere grška monarhistična vlada obtožuje, da sta umorila ameriškega časnika Georgea Polka, bila ubita še predno je bil umorjen Polk.

Predstavniki gen. Markosa, justični minister Perfirogenis, je rekel, da je Mauzenides bil ubit v spopadu z monarhisti 5. aprila, dočim so truplo Polka našli 16. maja. Kar se tiče drugega obtoženca Vasvanasa, ga je monarhistična policija ubila, ko se je ukvarjal s podtalnim delom.

Iz New Yorka pa poročajo, da bivši šef urada za strateško službo William Donovan ne verjame, da je dovolj dokazov za trditve monarhistične vlade, ki želi krivdo za umor Polka vreči na komuniste.

Francoska vlada pred večjo krizo radi vala stavk

PARIZ, 20. okt.—Danes se je francoska vlada sestala na nujnostnem zasedanju radi resnega pomanjkanja plina, elektrike in vode, ki je posledica 17-dnevne stavke 350.000 premogarjev.

Vlada razmotriva o možni proti-stavkovni meri, vključno nadaljnem zajetju premogovnikov in uporabo čet.

V bližini St. Etienne čakajo vojaki na ukaz, da vderejo v premogovnik, v katerem se je utrdilo kakih 2.000 premogarjev.

V severnem mestu Lensu mestna bolnišnica namerava poslati domov nekatere bolnike.

Peki so v Franciji prodajali odjemalcem moko, ker ne morejo peči kruha.

Novo stavke iz simpatije grozijo.

Francoska Konfederacija dela je naznanila, da je vladno zoperstavljanje zahtevam premogarjev za povišico, načrt "zunanjih kapitalistov," ki da želijo popolnoma onemogočiti delavske unije. Konfederacija je pozvala vse unije, naj pojačajo svojo podporo premogarjem.

Novo poplave grozijo premogovnikom in mestom v nižinskih predelih, ker postaja za črpanje vode ne delujejo. Čete in varnostne straže so že zajele večino premogovnikov, katerim grozi poplava, toda šele po ogroženem spopadu s premogarji. Do poplave je prišlo, ko je francoska Konfederacija dela umaknila možnost, ki je skrbelo za varnost.

OBDRAMBENI TAJNIK SVARI "AGRESORJE"

WASHINGTON, 20. okt.—Obrambeni tajnik James Forrestal je danes opozoril "mednarodne napadalce," naj zgrešeno ne tolmačijo "naše potrpljenje za našo šibkost." Rekel je, da je kršitev sporazuma kjer koli na svetu "grožnja naši varnosti."

Forrestal je govoril na radiu ob priliki proslave "Dneva Združenih narodov." V svojem govoru je med ostalim izrazil up, da bo končno organizacija Združenih narodov dosegla svoj cilj kot najmočnejše svetovno orožje za dosego miru.

VDOVA VOJNEGA ZLOČINCA OBSOJENA

PRAGA, 20. okt.—Češkoslovaška ljudska sodnija je danes obsodila v odsotnosti vdovo bivšega nacističnega "protektorja" Češke Hendricha na dosmrtni zapor, zgubo vseh civilnih pravic in zaplembo njenega premoženja.

Vdova Hendricha je bila obsojena radi zločinov, ki jih je izvršila proti Židom, katere je zveriskno mučila na svoji farmi na Češkem. Njenega moža so češki rodoljubi ubili maja meseca leta 1942, nakar so se nacisti kruto maščevali.

Češki časopis "Mlada Fronta" poroča, da je vdova Hendricha po vojni zbežala v Nemčijo in da sedaj živi v popolnem miru v angleški okupacijski zoni.

1.531.881 AMERICANOV JE SEDAJ POD OROŽJEM

WASHINGTON, 19. okt.—Obrambeni oddelek je danes naznanil, da skupna moč armadnih, zračnih in mornariških sil znaša 1.531.881 mož.

VOJAŠKA REVOLTA IZBRUHNILA PROTI VLADI JUŽNE KOREJE

SEOUL, 20. okt.—Notranji minister je danes postavil južno Korejo pod preki sod radi revolte vojakov, za katere vlada pravi, da so pod vplivom komunistov. Vojaki so zasedli dve mesti južne Koreje in sicer Yosu in Sunchon.

Sunchon se nahaja 135 milj južno od glavnega mesta Seoula. Yosu pa je bolj južno na nekem otoku. Obe mesti pa se nahajata 180 milj od meje med ameriško okupacijsko zono in sovjetsko, iz katere je sovjetska vlada začela umikati svoje čete.

Prva poročila o revolti pravijo, da so se uporniki, okrog 2.500 njih, spopadli s policijo, da pa v spopad niso bili vmešani Američani.

Notranje ministrstvo je izjavilo, da je skupina vojakov v Yosu polovila lokalne policaje in jih zaprla. Uporniki so za tem zavzeli neki vlak in se odpeljali v 12 milj oddaljeno mesto Sunchon, kjer se sedaj razvijajo borbe.

Ameriške čete se baje ne bodo mešale v revolto

Takoj po izbruhu revolte se je korejska vlada sestala na nujnostnem zasedanju. Nekateri krogi predvidevajo, da se bo vlada obrnila na ameriške okupacijske oblasti, da ji pomagajo zatreti revolucijo, katere namen je, kot pravijo vladni krogi, da se zruši sedanja korejska vlada.

Major gen. John Coulter, ameriški vojaški poveljnik na Koreji, pa je izjavil, da je revolta "notranja zadeva Koreje" in da se Američani v njo ne bodo vmešavali, z izjemo, da bodo zaščitili ameriško imovino in življenja.

Za enkrat se ne ve, če je revolta v kakšni zvezi z umikom sovjetskih čet s severne Koreje. Toda v južni so levčarski elementi že večkrat priredili protiameriške demonstracije in zahtevali umik tako sovjetskih kot ameriških čet.

Sovjetska vlada je včeraj naznanila, da je začela umikati svoje čete, toda ameriške oblasti so odgovorile, da bodo še nadalje držale južno Korejo pod okupacijo.

ZAPADNE SILE ZAVRGLE POGAJANJA Z RUSIJO

PARIZ, 19. okt.—Zapadne sile so danes v Varnostnem svetu Združenih narodov izjavile, da ne bodo obnovile pogajanja s Sovjetsko zvezo glede vprašanja Nemčije tako dolgo, dokler Sovjeti ne bodo ukinili tako zvano blokado Berlina.

Ameriški delegat dr. Philip C. Jessup je izjavil, da so Rusi ojačili blokado celo spričo diskusij v Varnostnem svetu.

Zapadni delegati so izjavili, da ne bodo obnovili pogajanja na osnovi sporazuma s Stalinom z dne 30. avgusta.

LAKOTNA STAVKA RADI POLOŽAJA OTROK

PARIZ, 19. okt.—Francoz Charles Martin, ki je učitelj na gimnaziji, je danes izjavil, da ne bo jedel, dokler organizacija Združenih narodov ne bo našla zavetja pred vojnimi strahotami za otroke sveta.

Martin je v nekem hotelu v bližini sedeža Združenih narodov začel stavkati pred šestimi dnevi. Po dnevu govori ljudem na ulici, po noči pa spi na blazinjaku.

Čiang Kajšek je zopet poražen

PEIPING, 20. okt.—Radio postaja kitajske Ljudske (komunistične) armade poroča, da je zavzela važno mandžurijsko mesto Čangčun in ob tej priliki zajela vse nacionalistične vojake in zaplenila ves ameriški material.

"Vse čete Koumintaga v mestu Čangčunu, vključno čete celotne nove sedme armade, ki so jo oborožili Američani, so položile orožje," pravi uradni komunistični vojaški tiskovnik.

Tudi sami nacionalisti priznajo poraz. Pravijo, da gen. Tseng Šeng, poveljnik 60. nacionalistične armade, ni ubogal ukaza generalisima Čiang Kajšeka, da izprazni mesto. Šeng je rajši čakal na čete Ljudske armade, kot da bi se umaknil v Mukden, češ da so njegove čete bile preveč sestradane za dolgi marš.

Radio postaja Ljudske armade pravi, da je v Čangčunu bilo ubitih ali pa zajetih nad 100.000 Čiang Kajšekovih vojakov.

Nov grob

JOHN PRINCE

Kot smo včeraj poročali, je v terek zvečer umrl pionir John Prince iz 1003-07 E. 63 St. Pokojni je bil doma iz vasi Brod. Enojni je bil doma iz vasi Brod. Enojni je bil doma iz vasi Brod. Enojni je bil doma iz vasi Brod.

V rani mladosti je pričel delati v železnih tovarnah, ko je s 17. letom odšel v svet, da si zasluži boljši obstoj.

Leta 1891 se je pridružil večji skupini naših prvih naseljenec in dospel je v Ameriko, ko mu je bilo 19 let. Ker je bil že iz domovine vajen livarskega dela, se je držal istega tudi v Ameriki. Leta 1893 se je poročil, leta 1897 je postal ameriški državljan. Svoječasno se je aktivno zanimal za društva, katere je pomagal ustanovljati in bil uradnik pri istih. Zadnja leta sta s pokojno soprogo, ki je umrla tri dni pred njim, pretrpela v boleznih, ker oba sta trpela na mrtvoudu.

Pokojni zapuščca sina odvetnika John J. Prince, ki je bivši mestni zastopnik 32. varde, dve hčeri Mrs. Mae Bailey in Mrs. Sophie Kime, in vnuke. Brat Joseph mu je umrl pred 11 leti. Pogreb pokojnika in njegove žene Marije se bo vršil v petek jutraj ob 10. uri iz Grdinovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Vida in nato na pokopališče Calvary.

VPRASANJE ŠPANJE NA KONFERENCI MINISTROV

PARIZ, 20. okt.—Zunanji ministri petih zapadno-evropskih držav bodo na sestanku prihodnjega meseca razmislili o vprašanju Španije.

Zedinjene države smatrajo, da je Francova Španija važna za "obrambo Evrope," toda angleški uradniki se bojijo, da bi vključitev Španije v tako zvani "obrambeni blok" zapadne Evrope povzročila val protestov širrom Evrope.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
8231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Subscription Rates—(CENE NAROČNINI)

By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

GEORGE SELDES O JUGOSLAVIJI

Uradnik ameriške ambasade priznal,
da je napredek ogromen

Imel sem priliko, da sem v nemščini govoril z mnogimi osebami, z delavci, ki so bili vojni ujetniki, z odvjetniki, ki so kritizirali nekatere smernice vlade, z načelniki tovarn in celo s kmeti na poljih. Brez izjeme vsi podpirajo Tita. Tito jih je vodil v zmago v vojni; Tito ustvarja deželo, ki bo v njihovi lastni življenjski dobi stala visoko med civiliziranimi in kulturnimi deželami sveta.

Edini, katere sem našel v Jugoslaviji, da so govorili proti vladi in Titu ter proti pet-letnemu načrtu, so bili mnogi diplomatični uradniki vseh držav in večina—toda ne vsi—ameriški časniki.

Toda ko je ameriški ambasador Cavendish Cannon privedel vrtni sprejem za diplomate in časnike, ki so se udeležili Donavske konference, sem se pogovarjal s političnim atašejem Lenhardtom, in kar je on sodil o Jugoslaviji, je bilo to:

"Kar se tu dogaja je največja stvar, odkar je vojna končala."

Dogovoril sem se z Lenhardtom za sestanek v ambasadi, toda ko sem drugi dan prišel, mi je takoj v začetku rekel: "To je za vašo informacijo, o tem ni treba poročati." Ne morem povedati, kaj mi je rekel, toda strinjam se z njegovim zaključkom: "Kar se dogaja v Jugoslaviji, je v mnogih ozirih najbolj važen dogodek, odkar je vojna končala."

Prava železna zavesa

Prava "železna zavesa" je danes zatiranje vesti in prostovoljna cenzura s strani ameriškega tiska, kar se tiče dežel vzhodne Evrope.

Vsakemu opazovalcu, ki nima predsodkov in ki ni bil poslan z namenom, da bi napadal ali pa blatil te vzhodnoevropske države, mora postati jasno, da kar se dogaja v teh državah, je prav tako važno in značilno kot tisto, kar se dogaja kjer koli na svetu.

Ze od leta 1945 in 1946 so te nove republike, kakor Jugoslavija, začele izvrševati svoje dve-letne, tri-letne ali pa pet-letne načrte, katerih cilj je:

1. Očistiti podrtine in uničenja, ki jih je povzročila vojna.
2. Obnoviti domove, tovarne in kmetijstvo ter vrtni deželo v predvojni standard.
3. Prekositi predvojni standard za industrijske delavce in kmete, ki tvorijo večino prebivalstva v vsaki deželi.

Sovražni tisk zatajuje ljudstvu vesti

Gornji so bili materialni cilji, ki so sloneli na takojšnjih potrebah ljudstva, katere je vojna skoro uničila. Da bi se jih doseglo spričo vseh pomanjkanj in ovir, je bilo potrebno izvršiti prave čudeže, o katerih bi vsaj tu in tam mogli nekateri ameriški časopisi objektivno poročati.

Toda dejstvo je, da z malimi izjemami ameriški poročevalci ne skrivajo svojega sovraštva in ne poročajo objektivno ali pa dejansko o novicah v teh deželah. Namesto tega večina njih posveča vse svoje napore napadom in kritikam dežel, v katerih se nahajajo; iščejo in stikajo za nesrečami, napakami, za priznanjem zablod, ki pa so dejansko male in nevažne v luči splošnih uspehov, in ki ustvarjajo popolnoma potrjeno sliko stvarnih dogodkov. O pomembnosti novih idej ali pa pomembnosti novih načrtov, bodisi da sploh ničesar ne poročajo, ali pa njihova uredništva teh poročil sploh ne priobčajo.

Če simpatizirate ali pa ne s temi deželami, če ste prijatelj, sovražnik ali pa nepristranski opazovalec, dejstvo je, da načrti obstojajo; da ti načrti bodisi delujejo ali pa ne; da vsak korak—naj bo šibek, opotekajoč ali pa celo popolnoma neuspešen—v novo vrsto sveta, predstavlja novico, ki je vredna, da se jo v ameriškem tisku zabeleži vsaj z nekaj vrstic.

Dolgoročni načrt za obnovo dežele in ljudstva

Ko je vojna končala, je Jugoslavija bila skoro popolnoma zravnana z zemljo. Nacisti so uničili 50 do 75 odstotkov vseh tovarn in pokradli približno isto toliko odstotkov živine. očitno z namenom, da bi po svojem begu iz dežele zagotovili lakoto in stradanje. Vsi mostovi so bili uničeni, večina lokomotiv, tovornih in potniških vagonov razor-

UREDNIKOVA POŠTA

Kokošja večerja kluba "Ljubljana"

Euclid, Ohio — Članom kluba "Ljubljana" se naznanja, da se bo v nedeljo 24. oktobra serviralo kokošjo večerjo za člane v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave. Serviralo se bo od 5. do 6. ure zvečer.

Vabi se vse člane, da so navzoči, ker več kot nas bo skupaj, tembolj bo lušno in tudi dobro, ker pripravljene bo za vse dosti. Po večerji se bo pa pričela domača zabava s plesom in maškarami, na kateri se nam obeta tudi dosti zabave. Vabljeni so tudi prijatelji kluba "Ljubljana," ker nagrad bomo imeli veliko in sodniki bodo prvovrstni.

Torej, le pridite vsi, vsaj veste, da pri klubu "Ljubljana" je vedno prijetno. Vstopnina je prosta. S pozdravom,

Tajnik.

Koncert "Planine" v Maple Heightsu

Maple Heights, Ohio—Pevsko društvo "Planina" priredi svoj jesenski koncert v nedeljo 24. oktobra v Slovenskem narodnem domu na 5050 Stanley Ave., Maple Heights, Ohio. Pričetek bo ob osmih zvečer.

Vspored bo vseboval krasne pesmi. Nastopil bo mešan zbor, moški zbor, ženski zbor, moški kvartet in bariton solo. "Planina" ima stalne posetnike svojih koncertov, ki jih prireja po dvakrat na leto, ter so vedno pestri in z navdušenjem aplavdirani po navzočih. Tudi na nedeljski koncert se prijazno vabi cenjeno občinstvo, da se ga udeleži v polnem številu, da bo dvorana naravno polna. Po koncertu se razvije lepa domača zabava, in če je velika udeležba, je prav lušno.

Pevovodja zbora je Mr. Frank Vauter, na klavir bo pa spremljala Mrs. Vera Milavec-Slejško. Za ples po koncertu bo igral Teddy Hojterjev orkester. Na veselo svidenje v nedeljo pri "Planini!"

Frank Vrček.

Članom bivšega društva Srca Jezusovega (Samostojno)

Cleveland, O. — Članstvu naznanjam, da je odbor, ki ima v rokah likvidacijo tega društva, imel sejo in sklenil, da se razdeli, kar je še denarja, ki smo ga dobili iz zamrznjene The North American Mtg. Co.

Vsak član in članica, ki je prejel prvo izplačilo, bo dobil in dobila tudi sedaj ček in sicer kot končno, to je zadnje izplačilo ter bo s tem likvidacija Samostojnega podpornega društva Srca Jezusovega zaključena.

Odbor bo razdelil te čeke prvo nedeljo v mesecu novembru od 9. do 12. ure dopoldne v starem posloju SND na St. Clair Ave., soba št. 7 (zgoraj). Po sklepu odbora se mora vsak

jena ali pa poškodovana, same zeleniške proge pa so bile tudi večinoma uničene in dežela je zgubila več kot 1,750,000 ljudi, kar je v odstotkih več kot so zgubile večina ostalih držav.

Nadomestitev teh materialnih izgub je prvi cilj. Toda ne-materialni cilji so jih celo prekosili. Tu je v zgoščenem pregledu, kaj se je nameravalo in kaj se je doseglo z različnimi državnimi načrti:

1. Ljudska prosveta—čitanje, pisanje in osnovni predmeti, kakor predhodno v socialistični smeri.
2. Usmerjenje produktivne zmogljivosti in energije vsakega državljanca v ustvarjalne, koristne in konstruktivne kanale, tako v materialnem kot duhovnem oziru.
3. "Uničenje vseh ostankov sistema izkoriščanja človeka po človeku," kot se je izrazil podpredsednik ministrskega sveta Edvard Kardelj, z namenom, da bi se življenjski standard dvignilo na raven zapadnega standarda in potem celo prekosilo ta standard v najkrajšem času.
4. Ustvaritev socialistične države brez civilne vojne, nasilja in terorizma.

(Dalje prihodnjič)

javlja, ko merodajni organi nepravilno in nerazumno izvajajo svoje posle. Ako bi poslovnanje razdeljevanja prostorov potekalo v redu, bi nedvomno odpadle tudi druge hibe, ki so bodle v oči, za katere pa ni ravno nujno, da jih na tem mestu navajamo.

Drugi slab vtis, ki ga je zapustil Rab in ki je posebno prizadel Slovence, pa je pokopališče žrtve fašističnega terorja ob rabskem koncentracijskem taborišču, ki so ga med vojno postavili Italijani. Italijanski okupator je na perfiden način izbral na Rabu kraj med dvema zalivoma, kjer je v barake in šotore natpal skoraj izključno Slovence, z namenom, da notri vprizori fašistične orgije množičnega uničevanja. Nad 4,600 Slovencev je podleglo mukam v tem koncentracijskem taborišču. Italijani so te žrtve zagrebali v skupne grobove, na katere so postavili po en križ z imenom samo ene žrtve, da bi na ta način zakrili množično umiranje.

S posebnimi občutki se človek nameri mimo taborišča na obisk tega velikega grobišča žrtve narodno-osvobodilne vojne. Zalosten je pogled na razdrto taborišče, toda neskončno mučen je za vsakega rodoljuba pogled na povsem zapuščen pokopališče, kjer plevel vseprek prerasča grobove in kjer burja in dež neumorno brišeta skromne napisne nad grobovi. Skoraj vsi Slovenci, pa tudi mnogi ljudje iz drugih predelov Jugoslavije so dan za dan odhajali na rabsko pokopališče, da se poklonijo žrtvam, toda niti eden izmed njih ni ostal brez vprašanja: al res ni nikogar, ki bi vsaj malo poskrbel, da bi bilo pokopališče tako urejeno, kakor se nedvomno spodobi za mučenike fašističnih strahot. Slab je tisti narod, ki pozablja na svoje žrtve! Z nekoliko večjo skrbjo naših množičnih organizacij in z zelo skromnimi sredstvi bi imele številne rabske žrtve lahko primerno urejen svoj poslednji dom!

"Slov. Poročevalce"

\$15,000 PONUJENIH ZA UMOR REUTHERJA

DETROIT, 19. okt.—Dva bivša kaznjenca sta danes priznala, da jim je bilo ponujeno \$15,000, ako bosta umorila predsednika CIO unije avtnih delavcev Walterja Reutherja.

John Miller in John Pantella sta priznala, da jima je Carl Bolton ponudil omenjeno vsoto, da pa sta odklonila.

Bolton, ki je bivši uradnik UAW, se zagovarja proti obilnim kandidatom, da je preteklega aprila streljal na Reutherja z namenom, da ga ubije.

PRODAJA SVOJE OKO ZA \$3,000

DECATUR, Ill., 20. okt.—Decaturski mizar Byron Johnson je danes ponudil naprodaj svoje oko za \$3,000. Pravi, da ga pritiskajo upniki in da čuti moralno odgovornost, da jim poplača dolgove.

F. A. Vider, predsednik SANSa:

VAŽNOST PREDSEDNIŠKIH VOLITEV V TEM LETU

Tako važne predsedniške volitve za ameriško ljudstvo kot v tem letu, najbrže še nismo imeli od Lincolnove dobe, zato je dolžnost slehernega volilca, prej ko se odloči komu bo oddal svoj glas, da se temeljito seznanji s programom političnih strank.

Danes ravno tako sistematično naši vladarji, kakor so nacija v Nemčiji pod Hitlerjevimi vodstvom, pripravljali podlago drugi svetovni vojni, tudi oni v tej deželi polagajo priprave za zaneitev tretjega svetovnega požara, kateri je lahko poslednji. Vse, kar slepo ne služi njihovi propagandi in interesom zagovornikov neomejenega izkoriščanja ljudskih mas; ki obljubljajo kratenje civilnih svobod s strani ameriškega ljudstva, ki kritizira preganjanje tistih državljanov, ki imajo pogum povedati ljudstvu resnico, je postavljeno na javni tribunal in pobarvano s komunističnim strašilom. Ako nisi hlapčevsko ponižen in zadovoljen z vsem, kar servira demokratsko-republikanska koalicija, ter močni denarni trgovski interesi, tedaj si smatran za nevarnega prekucnika, neoljalnega državljanca republike. Toda te vrste strašila ne plašijo poštenih in razsodnih državljanov, kar potrjujejo sijajno obiskani Wallaceovi shodi, za katere je treba tudi plačati vstopnino in končno pa še kaj prispevati v kampanjski sklad. To je najboljši odgovor tistim, ki hočejo z šovinističnim strupom zanetiti v delavskih vrstah sovraštvo in prepir.

Največja tragedija za ameriško delavstvo, posebno pri letošnjih volitvah, je v tem, ker glavni načelniki vodstva strokovno organiziranega delavstva ne služijo delavstvu, ampak tistim, zoper katere se je delavstvo organiziralo v obrambo svojih pravic. Izjem pri glavnih predsednikih unij ni nobenih, pa če tudi je predsednik rudarske unije John Lewis, na konvenciji svoje organizacije udaril pri svojih kolegih. Lewis je udaril tudi po Trumanu na eni strani, na drugi je pa "kadij" predsedniškemu kandidatu republikanske stranke, Deweyu, kateri ga je pa odklonil in mu povedal, da je za Taft-Hartleyev zakon.

Kako naj unijski delavci pri letošnjih volitvah volijo za svoje prijatelje, kot jim priporoča visoko vodstvo, če ne bodo volili kandidata "Progressivne stranke", pove naslednje dejstvo. Pregled, ki je bil uveden, da se ugotovi, koliko izmed 246 kongresnikov, ki so glasovali za Taft-Hartleyev zakon, je bilo ponovno nominiranih, govori, da nič manj kot 235 je bilo ponovno izbranih od republikanske in demokratske stranke. To pomeni, da bodo mnogi delavstvu sovražni kongresniki ponovno izvoljeni po zaslugi zavajalne taktike od strani vodstva, kar se zna nad

delavstvom samim po volitvah britko maščevati.

Če hočemo na tem kontinentu živeti v miru ter odvrniti ponovno svetovno klanje; ako smo za stabilnost cen in plač, za upostavljanje civilnih svobod, če hočemo odpraviti delavstvu škodljive zakone, če hočemo iztrgati vladno iz rok militaristov, vojnih hujskačev, Wallstreeta, itd., tedaj ne moremo na dan 2. novembra glasovati za drugo listo kandidatov, kot PROGRESIVNO LISTO.

Kandidati, ki so postavljeni od Progressivne stranke, so kandidati izbrani iz ljudstva in zastopniki privilegiranih interesov, kot jih je postavila demokratska stranka. Boj reakcije proti novi politični stranki, ni boj proti Wallaceu in Progressivni stranki, ampak boj proti ameriškega delavnemu ljudstvu od strani mogočnih finančnih in industrijskih ter drugih interesov, ki se bojijo, če zmaga nova stranka, da bodo izgubili kontrolo nad vlado v Washingtonu.

Bratje, sestre in rojaki! Če hočete dobro sami sebi in svojim otrokom, kakor ameriškega narodu vobče, tedaj boste storili svojo dolžnost 2. novembra!

Zahvala

V prav prijetno dolžnost si štejeva, da se tem potom iskreno zahvaliva vsem dragim prijateljem za presenečenje (surprise party), ki so ga nama pripravili na soboto 2. oktobra.

Presenečenje je bilo resnično, ker sva že prej prejela krasna darila od svojih in od prijateljev. Niti na misel nama ni prišlo, da bo kaj takega sledilo.

Največ so delali za to Mr. in Mrs. Anton Strnina, sin Fred in njegova boljša polovica, Mrs. Zakrajšek, kakor tudi družina Louis Stopar iz Deise Ave. Izpeljala sta naju tja pa Mr. in Mrs. Frank Stopar iz Chickasaw Ave. No, le to bi rada doživela, da bi mogla midva tako potegniti vaju kot sta naju vidva. Midva sva mislila, da midva vaju peljeva na presenečenje pa sta vidva naju.

Dragi prijatelji! Teško je najti pravih besed, da bi se vam zadostno zahvalila za vse to. Tam priredba nama bo ostala v najlepšem spominu kot eden najlepših dni v življenju. V slučaju enakih priredb bova pa razdevolje vrnila!

Ponovna hvala vsem za vse!
Mr. in Mrs. John Klancher
15221 Grovewood Ave.

Pursglove, W. Va. — Društvo št. 388 SNPJ je zopet izgubilo zavednega in aktivnega člana. Dne 23. septembra je bil ubit pri delu v premogorovju George Rubčić. Nanj je padel strop in ga zmečkal. Doma je bil iz vasi Brinje, okraj Kotor, Hrvatska. Zapuščena žena, šest hčera in dva sinova.

Prizor z banketa Četrtega kongresa ameriških Slovanov, ki se je vršil v chikaškem hotelu "Stevens" in katerega se je udeležilo nad 1.000 oseb.

Kulturne razmere v Črni gori

Po vojni je bilo v Črni gori veliko število nepismenih. To je bila ena najtežjih dediščin preteklosti. Zetska banovina je imela 66.04% nepismenega prebivalstva. Takrat je imela z 32 srezu 782.972 prebivalcev, med njimi 561.076 nepismenih in 266.896 pismenih. Po štetju meseca oktobra 1945 je bilo na teritoriju črnogorske republike 75.401 nepismenih, to je 23% vsega prebivalstva.

Poizkusili smo vse, da bi problem nepismenosti čimprej odstranili. Organizirali in izvedli smo dve kampanji in sedaj smo pri koncu tretje kampanje, ki je imela nalogo, da odstrani problem nepismenosti pri prebivalstvu, mlajšem od 50 let.

V prvi kampanji, ki je trajala od januarja do aprila 1946 se je naučilo pisati 956 moških in 5392 žena, v drugi kampanji od novembra 1946 do aprila 1947 pa 2454 moških in 12.943 žena. Po tretji kampanji, ki je imela za uspeh že do danes štelo 16.109 pismenih, je ostalo v Črni gori še 5.599 nepismenih izpod 50 let. Ko bo zaključeno še ta naloga, se homo lahko posvetili drugim oblikam dela, ki bodo spremenile podobo naše vasi.

Največji del planske aktivnosti na sektorju graditve kulturno - prosvetnih objektov je posvečen gradnji osnovnih šol. Za kulturni dvig ljudskih množic je to najvažnejše. Leta 1947 smo obnovili 147 osnovnih šol z 270 učilnicami. Skoraj vse obnovljene šolske zgradbe so po vaseh.

Na novo smo zgradili 27 osnovnih šol. Ta obnova ima neposreden vpliv na povečanje stavbne kapacitete naših vasi in pomeni razbremenitev državnega proračuna, ker se bodo šole lahko izselile iz privatnih poslopij. S tem se ustvarijo tudi

pogoji za višji življenjski standard v naši vasi. Izboljšani pedagoško higijenski pogoji pomagajo pri pravilni vzgoji naših šolarjev.

Pred vojno je na sedanjem teritoriju republike Črne gore hodilo v osnovne šole 22.507 moških in 15.113 ženskih učencev. Pod težkimi gospodarskimi in kulturno-prosvetnimi pogoji pa se je število šolarjev znatno povečalo v primerjavi s predvojnimi stanjem. Tako se je že v šolskem letu 1947-48 vpisalo 61.373 šolarjev, v primeri s prejšnjim številom 37.620. Vendar je od tega števila ostalo 5% vpisanih šolarjev izven šole, to je 3392. Vključno naglemu dvigu življenjskih pogojev delovnih družabnih plasti, moramo iskati vzrok temu v ekonomskem momentu. Čeprav je mreža osnovnih šol v črnogorski republiki precej gosta, na 610 prebivalcev je že ena osnovna šola, vendar zaradi razbitega tipa vaških naselij po nekaterih srezih, drugod pa zaradi ostrega poglobljenja, nekaj otrok ne more hoditi v osnovno šolo. Največji razlog pa je podedovani kulturni primitivizem. To se odraža tudi v dejstvu, da so povečini deklice, ki ne obiskujejo šole. Veliko število deklic pa zapusti osnovno šolo že po končanem prvem ali drugem razredu. Kulturno-prosvetna zaostalost staršev je glavni razlog, da šoloobvezni otroci ne obiskujejo šole redno.

Likvidacija nepismenosti je neločljivo zvezana s postavljanjem knjižnic, s pravilno razdelitvijo tiska. Če hočemo pismenost našega ljudstva dvigniti na potrebno višino, razširiti krog njegovega znanja in mu dati možnost, da se seznanji z znanostjo in njenimi pridobitvami, moramo storiti vse, da litera-

tura, ki je ljudstvu namenjena, prodre po široki mreži knjižnic do najbolj oddaljenih krajev črnogorske republike. Sistem knjižnic moramo organizirati tako, da bo dobro knjigo dobil vsak državljan naše domovine. Takih knjig imamo dosti. Dajemo nam jih velike založbe naših kulturnih centrov in seznanjajo bralca z resnico o novih pogledih na svet in življenje, z napredno teorijo, ki temelji na znanstvenih osnovah marksizma in leninizma. Zato mora vsaka naša vas dobiti knjižnico in če je le mogoče tudi čitalnico.

V naši republiki smo po osvo-

bitvi ustanovili po vaseh 579 knjižnic, število vasi je 1592, to se pravi, da je 637 vasi brez knjižnic.

Tudi film je odigral pomembno vlogo v kulturni preobrazbi naše vasi. V zadnjem polletju so gledali po vaseh 21 filmov pri 320 predstavah, ki jih je obiskalo 113.558 prebivalcev gledalcev.

Tako se dviga iz predvojnega kulturnega mrtvila podoba naše vasi in novega človeka kot eden važnih momentov za zgradbo socializma.

"Slov. Poročevalec"

pietete do mrtvih, temveč zaradi bojzani do epidemij tifusa in kolere.

No, vendar pa obstaja še ena Kitajska. Kitajska, v kateri ne gospodarijo angleški trgovci in ameriški industrijci ter kuomintangovi generali-lastniki javnih

hiš. To je Kitajska, ki se vedno bolj širi proti Sanghaju in ki je up vseh zatiranih in lačnih.

Sanghajske kuli, delavec v tovarni svile in dijak ve, da v demokraciji Kitajski ne obstoji več fevdalizem. Čete demokratske Kitajske niso več daleč od kota.

Sanghaja, te največje Čang Kajšekove mrtvašnice. Te čete bodo premagale smrt in pretvorile Sanghaj v cvetoče mesto azijskega kontinenta. V takem Sanghaju bodo umrli samo že mrtvi generali javne hiše, in la-kota.

Največja mrtvašnica

Sanghaj je s svojimi pet milijoni prebivalcev največje mesto azijskega kontinenta. Sanghaj, v katerem dnevno umre 10,000 ljudi od lakote, bolezni in mraza, je največje mesto umiranja Čang Kajšekove Kitajske. Sanghaj se lahko pohvali z žalostno slavo, da je mesto največjega razkošja in največje bede. Na eni strani prekrasne palače, kjer stanujejo bogati trgovci in industrijci bele rase, na drugi strani pa umazane in majhne kolibe Kitajcev.

Prvih je 700,000, drugih pa 4,930,000. Od teh drugih se je majhen del "gornjih 10,000" naselilo v bližini nebotičnikov, da lahko laže in pod zaščito svojih belih gospodarjev vodijo svoje

posle z javnimi hišami, kadilnicami opija itd.

Pod takimi pogoji kolonialnega zatiranja lahko smrt dnevno žanje svojo bogato žetev. Vsako jutro so žanghajske ulice okrašene s trupli moških, žensk in otrok, ki jih javno zbirajo in pokopavajo. To ne morda zaradi

PRISTEN MED
DOBITE PRI
JOHN PERPAR
HUBBARD ROAD
Madison, Ohio

PRODA SE GOSTILNE
Eno z D-2 licenco in stanovanjem s 5 sobami; druga z D-2 in D-3 licencami, in lepo stanovanje s 6 sobami. Proda se radi boleznim in ceni ni visoka.
Pokličite AC 2471

ZA ZANESLJIVO ZAVAROVALNINO
proti OGNJU—NEVIHTAM—AVTO POSKODBAM, LTD., pokličite
JOHN ROZANCE—15216 Lucknow Ave.
KEMORE 3662
PRODAJALEC ZEMLJIŠČ IN ZAVAROVALNINE

POŠILJANJE MOKE in PAKETOV z živem v Jugoslavijo

Od zdaj naprej pošiljamo moko v Jugoslavijo po dveh cenah, dajajoč s tem na razpolago pošiljateljem, da pošljejo svojem moko s plačano dostavo do Reke ali pa do MESTA PREJEMNIKA (do hiše).

CENE MOKE SO:

1) **VREČO BELE MOKE 100 funtov pošljemo za \$9**
Prevoz do REKE IN ZAVAROVANJE za polno izgubo (total loss) do mesta prejemnika je uračunano v gornji ceni. Prejemnik mora v tem slučaju sam plačati stroške prevoza od Reke do svojega bivališča.

2) **VREČO BELE MOKE 100 ft. pošljemo za \$13**
V tej ceni so uračunani vsi stroški za zavarovanje proti polni izgubi (total loss), kot tudi stroški prevoza od Reke do NASLOVA PREJEMNIKA kjerkoli v Jugoslaviji, tako ne bo prejemnik plačal nobenih stroškov ko prejme moko.

Naša moka, ki jo dobavljamo od poznane firme "GENERAL MILL," je prvovrstne kvalitete, vsebujoča visoko količino proteina, najmanj 13½%.

STANDARD PAKETI za naročitev naših NOVIH Standard paketov, vprašajte za cenik in naročilne liste (Order Forms). Dostava moke in Standard paketov je garantirana. V slučaju izgube pošiljke, vrnemo denar.

PO OBEH CENAH POŠLJEMO ISTO KVALITETO MOKE. KATERA JE SEDAJ PAKIRANA V IZREDNO MOČNE VREČE (OSNABERG BAGS) ZA IZVOZ.

Ena oseba lahko pošlje z isto ladjo največ PET VREČ MOKE in to na pet različnih oseb v Jugoslaviji.

Opozarjamo, da postane vse blago po naročbi Vaša last, dočim smo mi samo posredovalci med pošiljateljem in tukajšnjimi oblastmi. Ček in Money Orders naj se glase na "DOBROVOLJNI ODBOR."

URADNE URE: Vsak dan od 9. zjutraj do 5. zvečer. V nedeljo in ponedeljek je urad zaprt.

DOBROVOLJNI ODBOR
245 WEST 18th ST. NEW YORK 11, N. Y.
Telefon: WAtkins 4-9016

Dajemo in izmenjavamo Eagle znamke

THE MAY CO'S BASEMENT

Oglejte si to fino zbirko elegantnih Sukenj okrašenih z kožuhovino

49.95

Cisto volnene Covert za celo leto

Suknje z zip-podlogo

45.00

Velik uspeh... in po tako zmerni ceni! Na sliki sta le dva izmed mnogih stilov v 100% volnenem blagu, oplešani z bogatimi kožuhovinnastimi okraski. Zadržaj široke, polni rokavi, ramena in z gumbi. V prijetni sivi, zeleni, temno rdeči in črni barvi. Mere 10 do 18. (Proste fed. davka)

Vprašajte o našem primernemu načrtu na obrok! Basement—Suknje

V BLAG SPOMIN
OB TRETJI OBLETNICI SMRTI NAŠEGA PREDRAGEGA OČETA IN STAREGA OČETA

FRANK MOČILNIKAR

Svoje blage oči je za vedno zatisnil dne 21. oktobra 1945.

Hladna Te zemlja že leta tri krije, mirno in sladko v grobu zdaj spiš, mi pa ne moremo biti veseli, ker so to žalostni spomini za nas.

Luč naj nebeška Ti sije, v mislih med nami si vsak čas, tolaži pa nas zavest, da enkrat združimo se nad zvezdami!

ZALUJOČI OSTALI OTROCI, VNUKI IN PRAVNUKI
Cleveland, Ohio, dne 21. oktobra 1948.

TRŽAŠKA CESTA ROMAN

(Nadaljevanje)

Tine se je plaho sklonil čez njen obraz in se je z ustnicami komaj dotaknil njenih ust. Tóda led je bil prebit, storil je nekaj prav za prav zelo velikega, zdel se je velik, prerastel je dekleta po izkustvu in srce mu je plalo od zanosa. Ivanka si je pokrila obraz z dlanimi, rada bi, da bi jo poljubil še enkrat in spet, toda želja ni mogla čez ustnice, preveč so jo uklepane stramežljivost, valovanje in ki-penje srca v tej prvi, prebujeni ljubezni. Želj toliko, da jih ni mogla pregledati, volja pa vsa ugnetenjena pod tem, kar jo preži-ga in omamlja.

"Zdaj moraš pa tudi ti mene poljubiti!" je dejal Tine, "potem

je pogodba sklenjena in veljavna!"

"Saj te bom!" je dahnila Ivanka, "samo malo počakaj!" Tih je ždela na tnalu, zamaknjeno gledala v slo prebujenja; tako ji je bilo v tej samotni drvarnici dobro in lepo, da se ji je odprlo srce, hotela se je izpovedati nekomu, ki jo res rad posluša.

"Mati, veš, mi je vedno pri-ustnice, preveč so jo uklepane kakor sama zase, "da: sreča je samo v srcu. Ne denar ne hiša in ne kočija nič ne pomenijo, če je srce žalostno. Sprva se nam je dobro godilo. Oče je imel še nekaj travnikov v Mestnem logu, pa so tako silili vanj, da je končno le prodal vso zemljo. Prišel

je v mestu s tistim denarjem prepučevati, pa se revež ni znašel; mati je nenadoma umrla. Spajdašil se je potem z drugo žensko, ki je bila dobra z njim pa tudi z nami, dokler je bilo še kaj denarja pri hiši. Potem se je pa vse preobrnilo. Oče se je vdal pijači, z ženo sta se začela pripraviti, začela se je znašati tudi nad nami otroki in tako smo zdaj doma bolj lačni kakor siti. Doma je pekel in sedaj, ko je mati umrla, nimam nikogar, da bi ga bila vesela. Če mi boš ti, Tine, zdaj v resnici prijatelj, bom zelo vesela in ne bom nikoli več žalostna. Zdaj te bom pa poljubila!"

Naglo je vstala, položila mu je obe roki na rame, stopila je na prste in ga poljubila, počasi in nežno, kakor da se ga prav nič ne boji. Tako lepo se mu je smehljala, da je bil Tine srečen, presrečen.

"Zdaj pa moram nacepiti drva!" je dejala, kakor da se je

prebudila iz sanj. "Močno se že mudi!"

"To ti bom pa jaz napravil!" je vzkliknil Tine, zgrabil sekiro in jo pričel vihteti, da so treske kar letele na vse strani. Telo ga je hudo bolelo, pa ni maral nič, kmalu je bila košara polna nacepljenih drv, da jo je Ivanka komaj dvignila. Ko je bil spet sam, je opazil njen robček na tleh. Pobral ga je, zravnal in si spet late nazaj in stopil ven na dvorišče.

Kakor je bil poprej žalosten in strt, sedaj je bil ves oživljen in sproščen, le bolečina v telesu ga je še spominjala nesreče in sramote. Imel je občutek, da stoji vedno ob njem Kastelečeva Ivanka, lepa, drobna šivilja s temnimi očmi. Ves zasanjan je bil v ta privid, ki mu je napolnil srce z nečim novim, kar ga dviga nad vse težave tega sveta.

Stopil je v delavnico, ko da se ni nič zgodilo, lotil se je svojega dela s toliko vestnostjo, da

ga je mojster na skrivaj občudoval.

"Iz te trte bo dobro grozdje!" si je mislil in je bil vesel, ker pod njegovim vodstvom fant napreduje in mu da lahko vsako delo v roke, prav tako kakor pomočniku.

Ko je po končanem delu in že v temi Tine sam ležal v postelji, je bilo okno odprto in pmladanski južni veter je vel preko streh. Vse tegobe dneva so bile pozabljene, duh po zemlji ga je osvajal, hodil je po domačih njivah in pod železniškim nasipom, Ivanka je razlagal svoj mladost. Hodil je z njo po samotnih barjanskih stezah, pokazal ji je svoje skrite pašnike, jarke in jaruge, pokazal svojo šeko in Čuvaja ter zajčke in peljajl jo je na vrh nasipa k tračnicam, vlak pa je pravkar prihajal. Potem so sanje rasle in rasle, Tine je stal na stroju, spodaj pod nasipom pa Ivanka in mu je mahal z roko.

Srce mu je zapelo prvokrat v

življenju. Kakor je poprej vse privide z ženskami kalila nedokončana sla še ne povsem razvitih želja in se je misel domišljije gnetla le okoli strastnih čutnosti telesnega gledanja v meglo zakritih in skrivljenih pojmov o drugem spolu, tako mu je zdaj vse najlepše proniknilo k srcu. Ljubil je. Ljubil skrivnostno in tipaje po čustvu silne blagosti in nežnosti. K sebi je stiskal robček kakor delček nje same, v sanje mu je stopala tako močno, da jo je čutil poleg sebe; čeprav si ni želel nič drugega, ko da bi jo imel v srcu zaprto, ga je vendar vsega omamljalo prečudno ganotje te nepojmljive sreče.

Jezik se ni znal govorice ljubimcev, srce pa se je že vnelo in je gorelo. Ni mogel spati, naslonil se je na okno in se zagledal v nebo. Bilo je jasno, zvezde so sijale bleščeče in tiho. Ulica je bila samotna.

Zdelo se mu je, da sliši pod seboj globok, težak vzdih. Nagnil se je skozi okno in je opazil tik spodaj na oknu sloneti gospodinjo. Da, ona je vzdihnila. Tedaj je prišel počasi, skoraj neslišno, po ulici visok mož, ogrnjen v črno pelerino. Nemo je obstal pred njenim oknom in se ji je odkril. Tine je videl še, kako se je gospodinja zravnila, mu razprostrla obe roki naspoti, on pa se je samo nemo priklonil in spet utonil v temi. Gospodinja pa je spet slonela na oknu in spet je slišal njen otožni, globoki vzdih.

Tine je legel nazaj v posteljo in premišljeval. Uganka te hiše se mu je pričela razgrinjati. Spoznal je, da je med postavami, odredbami, navadami ter običaji vrzel, skoz katero mnogi uhajajo daleč, daleč v neznanje. Ali je tam lepše? Ali je tam boljše?

(Dalje prihodnjic)

V "Enakopravnosti" dobite vedno sveže dnevne novice o dogodkih po svetu in doma!

MIHAIL SOLOHOV
TIHI DON
DRUGA KNJIGA

(Nadaljevanje)
— Kajpada, da niso kozaki. Kaj, ko bi bili Nemci!?! Ne, Rusi so... Glej, rdečo zastavo imajo!... Aha, tako torej...
Prišel je visok atamanec-kozak. Videti je bilo, da ga daje mrzlica: bil je peščeno rumen, kakor bi imel zlatenico, oblečen v kozuh in brezprstne rokavice. Pridvignil je kosmato kučmo in dejal:
— Vidiš, kakšno zastavo imajo? ... Boljševiki.
— Oni.
Od vrste se je odločilo nekaj jezdecev. V diru so pojezdili proti vasi. Kozaki so spogledali in se začeli molče razhajati, dekleta in paglavci so pras-

nili raznarazen. Cez pet minut je bila ulica izumrla. Gruča konjov je pridirjala v ulico; priganjali so konje in zajezdili k hrastovim hlodom, na katerih so pred četrto ure sedeli kozaki. Gospodar-kozak je stal pri vratih. Prvi izmed jezdecev, po videzu starešina, na temnorjavem konju, v kubanki in z velikim rdečim svilenim trakom čez vojaško srajco, prepasano z usnjenim jermenom, je pogljal proti vratom:
— Zdravo, gospodar! Odpri vrata.
Topničarju so pobledela brazgotine na obrazu in snel je čepico.
— Kakšni ljudje pa ste?

— Odpri vrata! ... — je zavpil vojak v kubanki.

Temnorjavi konj je hudobno po strani pogledoval, ževil v spenjenih čeljustih žvale in brenil s prednjim nogom v ograjo. Kozak je odrinil lesno in jezdeci so drug za drugim zajadali na dvojnišče.

Tisti, ki je imel kubanko, je lahko skočil s konja in z zvrnjenimi nogami udobno zakoračil proti vходу. Medtem ko so drugi zlezli s konj, je ta sedel pred hišo in že potegnil iz žepa cigaretnico. Prižgal je in ponudil gospodarju. Ta je odklonil.

— Ne kadiš?
— Hvala lepa.
— Pri vas ste staroverci, jeli?

— Ne, pravoslavni ... Kdo pa ste neki vi? — je mrko poizvedoval kozak.

— Mi? Rdečegardisti druge socialistične armade.

Drugi so razjahali in odšli proti vходу, vodeč konje na povodcih, in jih privezovali k ograji stopnic. Eden izmed njih, otepenec s spuščeniimi, visečimi lasmi kakor konjska griva, je spotikoval se z nogami ob sabljo, stopil na ovčji dvor. Kakor gospodar je razpahnil vrata, zlezal skozi, se pripognil pod pristršek hleva in privlekel od tam, držč za roge, velikega koštruna, ovna s težkim repom.

— Petričenko, pridi pomagat! — je kriknil v rezkem falzetu.

K njemu je v teku planil kozakec v prekratku avstrijskem plašču. Gospodar-kozak je gladil brado, se oziral kakor na tujem dvorišču. Nič ni zinil in šele potem je revsnil in odšel v bajto, ko je oven pobrcal s tenkimi nogami, ker mu je sablja prerenzala grlo.

Za gospodarjem so odšli v hišo vojak v kubanki in še dva: eden — Kitajec, drug — Rus, podoben Kamčadalu.

— Nikar se ne huduj, gospodar! — je šaljivo zaklical Kubanec, ko je stopil čez prag. — Dobro bomo plačali!

Poploskal se je po hlačnem žepu, se odsekano zakrohotal, na kratko presekal smeh in se z očmi uprl v gospodinjo. Ta je stiskala zobe in stala pri ognjišču, gledaje vanj s preplašenimi očmi.

Kubanec se je obrnil proti Kitajcu, nemirno poblisnil s pogledi in rekel:

— Ti, stopi, Malajec, stopi s temle dedkom, z našim stričkom, — pokazal je s prstom na gospodarja. — Pojdi z njim, dal ti bo krme za konje ... Oprosti nam, pojdi. Slišiš? Debelo ti bomo plačali! Pri rdeči gardi ni ropanja. Pojdi, gospodar, no! — v glasu Kubanca so zveneli kovinski glasovi.

Kozak je v spremstvu Kitajca in tovariša odšel iz hiše in se ozrl naokoli. Kakor hitro pa je stopil čez prag, je zaslišal jokojoči glas žene. Planil je v hišo in odloputnil vrata. Lahek pah je odletel iz skobe. Kubanec je bil prijel zalo gospodinjo nad lehtjo za golo roko in jo vlek v somračno izbo. Kozakinja se je upirala in ga suvala v prsi. Hotel jo je ravno pograbit čez pas, jo dvigniti in odnesti, toda ta trenotek so se vrata odprla s treskom. Kozak je široko zakoračil in stopil pred svojo ženo. Glas mu je bil nizek in tih:
— Prišel si kot gost v mojo

hišo ... zakaj mi žališ žensko? Kaj pa si? ... Pusti jo! Ne bojim se tvojega orožja! Vzemi, kar ti je treba, ropaj, samo ženske nikar ne onečaščaj! Samo čez moje truplo moreš ... Ti pa, Njurka ... — Z drhtečimi nozdrvmi se je obrnil k ženi: — stopi takoj k stricu Dorofeju. Tu nimaš kaj početi!

Kubanec si je popravil usnjene pasove na srajci in se krivo zasmejal:

— Ježiš se, gospodar ... Niti pošaliti se človek ne sme ... Vsa četa me pozna kot šaljivea ... ne veš? ... Namenoma sem. Daj, sem si mislil, podražil bom žensko, pa je zavrečala ... A sena si dal? Ni krme? Kaj pa pri sosedih, a?

Požvižgovanje je stopil ven in siloma švrkal z bičem. Kmalu je prišel v vas ves oddelek. V njem je bilo kakih osem sto bodal in sabelj. Rdečegardisti, na tretjino pomešani s Kitajci, Latvijci in drugimi inozemci, so se pripravili za prenočevanje za vasjo. Poveljnik edinice očitno ni maral prenočiti v vasi, ker se ni zanesel na svoje raznoplemenske in razuzdane vojaške.

Tiraspolski odred druge socialistične armade, ki je bil zdesetkovan v bojih s hajdamaki in čez Ukrajino korakajočimi Nemci, se je v bitkah prebil na Don, potem ko se je iztovoril iz voz na postaji Septuhovska, ker pa so bili spredaj že Nemci, je odred z namenom, da bi se prebil proti severu v voroneško gu-

bernijo, v rednih pohodih krenil čez naselbine migulinskega okraja. Rdečegardisti so pustili na poti, ker so bili razkrojeni pod vplivom rudodelskih elementov, ki so močno preplavili edinico. V noči na 17. april, ko so se razmestili za prenočevanje pri vasi Setrakovo, so ne glede na grožnje in prepovedi poveljniškega zbora v gruči krenili v vas, začeli klati ovce, na koncu vasi posilili dve kozacki, začeli brez razloga streljati na semnju in ranili enega izmed svojih. Ponoči so se stráže opile (žganje so vozili na vsakem vozu prateža). Medtem pa so trije kozaki na konjih, odposlani iz vasi, že dvignili v okoliških vaseh preplah.
Ponoči so v temi sedeli kozaki konje, se oboroževali, v na-

glici sestavili edinice iz bojevnikov in starcev in pod vodstvom častnikov, živečih na vasi, pa tudi stražmojstrov, krenili proti Setrakovu, obkolili rdečegardistični odred in se potuhlili za cestami in vzpetinami. Iz Migulinske, iz Kolodeznega, iz Bogomolova so se ponoči pomikale polustotnije. Dvignili so se Verhnečirci, Napolovci, Kalinovci, Jejci, in Kolodezjanci.

Na nebu je dogorevala mlečna cesta, ščetinasti črni kozuh noči se je gullil in skubil. Ob svitanju so se s krikom od vseh strani pognali proti rdečegardistom kozaški plazovi. Strojnica je zaropotala in utihnila, zagorelo in ugasnilo je neurejeno, divje streljanje, tiho so zažvižgale sablje.

V eni uri je bilo delo opravljeno: odred je bil docela uničen, več ko dve sto ljudi posekanih in postreljenih, okrog pet sto zajetih. Dve baterije s po-

štirimi topovi, šest in dvajset strojnic, tisoč pušk, velika zaloga streliva je padla v roke kozakom.

(Dalje prihodnjic)

Naročajte, širite in čitajte "Enakopravnost!"

Stanovanje se odda v najem odrasli družini treh oseb ali manj. Morajo biti Slovenci. Pokličite v soboto ali nedeljo.
KE 9935

Larry Tasty Lunch Store
1998 Fulton Rd., blizu Lorain Ave.
Odperto imamo podnevi in ponoči
Serviramo vsakovrstna okusna jedila.
Se priporočamo za obisk.

Mirna pošena dvojica
srednjih let, brez otrok ali živali, želi dobiti v najem 4 ali 5 sob v Collinwoodu, Nottinghamu ali Euclidu. Z garažo. Kdor ima za oddati naj pokliče KE 1470.

SPALNO SOBO
se odda v najem dvema fantoma. Si lahko tudi kuhata.
Vpraša se na
14926 Sylvia Ave.
LI 8670

FORNEZI
Novi fornezi na premog, olje, plin, goriko vodo ali paro. Resetting \$15 — čiščenje \$3; premenjamo stare na olje. Thermostat.
Tinning & Roofing
CHESTER HEATING CO.,
1193 Addison Rd., EN 0487
Govorino slovensko

Spalno sobo v Euclidu
se odda v najem zaposleni ženski. Si lahko tudi kuha. Katera želi naj pokliče KE 2933.

REZILO
za zelje, kumare, itd.,
ter dva rezila za repo, se prodaja.
Zglasite se na
19712 MUSKOKA AVE.,
ali pokličite KE 8421

NEW 1949

Sensational Low-Priced
PHILCO
Console RADIO PHONOGRAPH

Plays up to 12 Records!

Glorious tone on both radio and records! Philco Automatic Record Changer with self-adjusting spindle plays up to 12 records. Philco Super-Silent Reproducer reduces surface hiss and needle noise. Compact modern Georgian walnut cabinet. Philco 1600.

\$ 134.50

WE CARRY A COMPLETE LINE OF PHILCO TELEVISION RADIOS
PRICES AS LOW AS 199.50
Easy Monthly Payments

NORWOOD
APPLIANCE & FURNITURE
6202 St. Clair Ave., cor. Norwood Rd.
JOHN SUSNIK

NAPRODAJ

Zidan apartment s 4 stanovanji; v dobrem stanju; blizu Fisher Body tovarne. 5 sob z ognjiščem vsako stanovanje, posamezni fornezi. Cena \$13,400.

Lota na Rosecliff Rd., južno od bulevarja. Cena \$2,200.
Preša, 1/2 tone, in stiskalnica za grozdje ter vinski sodi. Proda se zelo poceni radi odhoda iz mesta. Vpraša se po 4. uri popoldne na

1094 E. 146 St.

NAPRODAJ VREČE

OD MOKE IN SLADKORJA
CENA \$2.80 DUCAT
z dostavo na dom.
Pokličite
RAYMOND KLEMENCIC
15764 Friend Ave.,
Maple Heights, O.
Montrose 1853J

DOBRI NAKUPI

V bližini Euclid Beacha—Hiša za dve družini; 5-5-1 soba; 2 garaži. Vse nanovo barvano in dekorirano. Sploh vse v najboljšem stanju. Spodaj bo stanovanje kmalu prazno. Nobena določena cena za najem.

27090 Mallard Ave., blizu E. 260 St.—Nova hiša s petimi sobami. Plinska gorčota, "tile" kopalnica. Za dekoriranje si lahko sami izberete. \$11,400
Mi tudi zgradimo hišo, ki bo odgovarjala vašemu okusu in sredstvom.

EDWARD KOVAC
960 E. 185 St., KE 5030

KADAR POTREBUJETE ZAVAROVALNINO

proti ognju, viharju, za avtomobile, šipe itd., se lahko in zanesljivo obrnete na
L. Petrich
19001 Kildeer Ave.—IV. 1874

MOŠT!

Za fin mošt iz ohijskega ali kalifornijskega grozdja se obrnite na
OHIO GRAPE JUICE
Joe Di Pietro, Mgr.
15741 MANDALAY AVE.
ali pokličite GL 1499 ali IV 9624

Zavarovalnina

proti ognju in nevihti in avtomobilskimi nezgodami ZA ZANESLJIVO POSTREŽBO SE PRIPOROČA
DANIEL STAKICH
AGENTURA
15813 WATERLOO RD.
KE 1934

1884

1948

NAZNANILO IN ZAHVALA

Globoko užaloščeni in potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem tužno vest, da je umrl naš ljubljeni soprog, oče in brat

LOUIS KARIS

Zatisnil je svoje blage oči dne 20. septembra 1948. Pogreb blagopokojnika se je vršil 23. septembra iz Joseph Zeletovih prostorov v cerkev Marije Vnebovzete na Holmes Ave. ter po opravljenih cerkvenih pogrebnih obredih na Calvary pokopališče, kjer smo ga položili v naročje materi zemlji k večnemu počitku.

Doma je bil iz Ipave. Rojen je bil 7. avgusta 1884 leta. V dolžnost si štejemo, da se tem potom iskreno zahvalimo vsem onim, ki so položili tako krasne vence cvetja h krsti dragega pokojnika. Ta dokaz vaše ljubezni napram njemu nam je bil v veliko tolažbo v dneh žalosti.

Srčna hvala vsem onim, ki so darovali za sv. maše, ki se bodo brale za mir njegovi duši, ter onim, ki so dali v dobrodelne namene.

Zahvalo izrekamo vsem, ki so dali svoje avtomobile brezplačno v poslugi za spremstvo pri pogrebu. Naša zahvala naj bo izrečena vsem, ki so se prišli posloviti od njeja, ko je ležal na mrtaškemu odru, ter vsem, ki so ga sprejmi na njegov zadnji poti na mirodvor.

Hvala pogrebniemu zavodu Joseph Zele in sinovi za vzorno voden pogreb in najboljšo vsestransko poslugi. Zahvalo naj sprejmejo pogrebci-sobratje društva "Vipavski raj" št. 312 SNPJ, katerega društva je bil član. Najlepša hvala prijateljem in sosedom, ki so nam nudili pomoč v teh težkih urah.

Odšel si, ljubljeni soprog, oče in brat, tja odkoder ni povratka, tja, kjer vlada večni mir. Mi se Te bomo vedno spominjali z ljubeznijo in hvaležnostjo, vsaj si bil vedno dober in skrben.

Počivaj mirno v svobodni ameriški zemlji!

ZALUJOČI OSTALI:

FRANCES, soproga
LILLIAN poročena PRIJATELJ, ALBINA poročena BITTENC, FRANK in ALBERT, otroci
JOSEPH KARIS, brat
V stari domovini zapušča dva brata—ANTON in JANEZ, in sestro IVANO FONDA

Cleveland-Collinwood, O., 21. oktobra 1948.